

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 07-05-2018
Enhed: SPOLD
Sagsbeh.: DEPLTPE
Sagsnr.: 1802855
Dok. nr.: 578917

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 26. marts 2018 stillet følgende spørgsmål nr. 753 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselott Blixt (DF).

Spørgsmål nr. 753:

”Kan ministeren oplyse, hvilke tiltag der bliver taget på området med autoimmune sygdomme?”

Svar:

Der findes en lang række autoimmune sygdomme. Eksempler på autoimmune sygdomme er bl.a. psoriasis, lavt stofskifte og kronisk inflammatorisk tarmsygdom. Sygdommene er meget forskellige, og det betyder også, at udfordringer og behov kan variere fra patientgruppe til patientgruppe.

Der er forskellige tiltag såvel lokalt som nationalt. Derfor har Sundheds- og Ældreministeriet til brug for min besvarelse anmodet om bidrag fra både Sundhedsstyrelsen og Danske Regioner. Jeg kan i tillæg til bidragene oplyse, at Sundheds- og Ældreministeriet i november 2017 iværksatte et eftersyn af tilbuddene til patienter med lavt stofskifte. Det består blandt andet i indsamling af aktuel viden på området fra ind- og udland i dialog med patientforeninger og eksterne eksperter på området. På baggrund af den viden og erfaringer, som opsamles på møder med interessenterne, samt fagligt materiale indsamlet af Sundhedsstyrelsen, Lægemiddelstyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed, vil ministeriet i 2. kvartal 2018 udsende en samlet vurdering af, om og hvor der måtte være behov for en styrket indsats.

Sundhedsstyrelsen oplyser til ministeriet at:

”Ved autoimmune sygdomme forstås sygdomme, som opstår fordi immunsystemet, som under normale omstændigheder sørger for at beskytte mod fx virus og bakterier, angriber en persons eget væv.

Der findes mange forskellige autoimmune sygdomme, som hver især kan have forskellige symptombilleder. Diagnosen stilles typisk på baggrund af patientens sygehistorie og en undersøgelse af patienten, ligesom blod- og vævsprøver kan bidrage til, at en diagnose kan stilles. Autoimmune sygdomme kan omfatte et enkelt organ, fx skjoldbruskkirtlen, hvilket kan medføre stofskiftesygdom, eller bugspytkirtlen, hvilket kan medføre diabetes (diabetes type 1), eller flere organsystemer samtidig, fx hud og led i forbindelse med sygdommen psoriasis med samtidig psoriasisgigt.

Behandling vil afhænge af den enkelte sygdom, men kan fx være medicin, som dæmper immunsystemet (fx binyrebarkhormon), og medicin som afhjælper de symptomer, som skyldes, at et angrebet organ holder op med at fungere, eller fungerer dårligere (fx insulin eller stofskiftehormoner). Tilsvarende finder diagnosticering og behandling sted i forskellige specialer, afhængigt af berørt organsystem, fx vil diabetes 1 blive diagnosticeret i endokrinologien (hormonsygdomme og diabetes), og psoriasis i dermatologien (hudsygdomme).

Sundhedsstyrelsens specialevejledninger omfatter udredning og behandling af auto-immune sygdomme på sygehus, som er relevante i forhold til de enkelte specialer. Behandlingen kan, jf. principper for specialeplanlægning, varetages på hovedfunktionsniveau, regionsfunktionsniveau eller højt specialiseret niveau, afhængigt af sjældenhed og kompleksitet.

Den enkelte autoimmune sygdom kan for visse sygdommes vedkommende påvirke flere organsystemer, og patienten kan dermed have behov for behandling i flere forskellige specialer. Derudover er der ved nogle autoimmune sygdomme en overhyppighed af andre sygdomme, som kan fordrer, at patienten skal behandles i flere forskellige specialer. Patienter med autoimmun sygdom kan dermed opleve, at der mangler sammenhæng i deres patientforløb på linje med andre patienter med flere samtidige sygdomme eller multisygdom. Der er i satspuljeaftalen på sundhedsområdet 2018-21 afsat midler til, at Sundhedsstyrelsen samler den eksisterende viden med henblik på at give anbefalinger for virksomme modeller for tilrettelæggelse af forløb til mennesker med multisygdom.

I forhold til enkelte autoimmune sygdomme kan det anføres, at Sundhedsstyrelsen aktuelt bidrager til Sundheds- og Ældreministeriets eftersyn af tilbud til patienter med lavt stofskifte.

Sundhedsstyrelsen har i 2016 udgivet en National Klinisk Retningslinje omhandlende Psoriasis.”

Danske Regioner oplyser følgende:

”Der findes omkring 80 forskellige sygdomme, som er af autoimmun karakter, for eksempel inflammatorisk tarmsygdom, leddegigt og psoriasis. Nogle af disse sygdomme er meget sjældne, mens andre forekommer hyppigt. Symptomerne og behandlingen er også forskellig fra sygdom til sygdom. Det betyder, at der er en række lægevidenskabelige områder involveret i udredning og behandling af de forskellige sygdomme. Det gælder blandt andet reumatologi, dermatologi, gastroenterologi og hepatologi, endokrinologi samt immunologi.

Når man ser henover feltet af sygdomme med autoimmun karakter, har regionerne rigtig mange tiltag i gang. Det gælder alt fra forskning til patientskoler, tværfaglige samarbejder og særligt tilrettelagte hurtige udredningsforløb. Feltets omfang og kompleksitet taget i betragtning er det vanskeligt at udarbejde en udtømmende liste; omvendt er det tilsvarende vanskeligt at beskrive det entydigt. Danske Regioner har derfor valgt at fremhæve en række eksempler på tiltag i regionerne:

- *Der er i regi af Regionerne Kliniske Kvalitetsudviklingsprogram oprettet en Database for Biologisk Behandling af Inflammatoriske Tarmsygdomme (BIOIBD). Databasen har til formål at forbedre kvaliteten i behandlingen af patienter med inflammatoriske tarmsygdomme, Morbus Crohn (kronisk tarmbetændelse) og Colitis Ulcerosa (blødende tyktarmsbetændelse), med biologiske lægemidler via monitorering af nøgleanbefalinger fra nationale kliniske retningslinjer.*
- *Region Nordjylland har i 2017 etableret Center for Vasculit-sygdomme, som er et samarbejde mellem Nyremedicinsk/Reumatologisk afdeling, Aalborg Universitetshospital, der varetager tværfaglig behandling og kontrol af patienter med autoimmune sygdomme som vasculitsygdomme og bindevævssygdomme som SLE. På sigt vil der arbejdes på, at Center for Vasculit-sygdomme kan udvides til Center for Autoimmune Sygdomme.*
- *Medicinsk gastroenterologisk afdeling Aalborg Universitetshospital har i samarbejde med firmaet Zitelab udviklet en database til registrering og klinisk monitorering af patienter med kronisk inflammatorisk tarmsygdom. Databasen indeholder blandt andet registrering og monitorering af patient reported outcome (PRO), som patienten selv indtaster på en touch-skærm i venteværelset, og der arbejdes på at udvikle en App, så patienterne kan tilgå denne registrering via en smartphone.*
- *Diagnostisk Center i Silkeborg er bygget på en sammenslutning af de medicinske specialer og radiologi, hvor fokus er at skabe hurtige og effektive udrednings- og behandlingsforløb af høj kvalitet. I centeret findes bl.a. klinik for diabetes og hormonforstyrrelser, klinik for mave- og infektionssygdomme og klinik for gigt- og bindevævssygdomme, som omfatter nogle af de største sygdomsgrupper inden for autoimmune sygdomme.*
- *Til udredning og behandling af en række autoimmune sygdomme er der behov for en tværfaglig indsats, som inkluderer flere afdelinger. Derfor er der for eksempel på Odense Universitetshospital i reumatologien etableret "Klinik for Accelereret udredning", hvor en "flow koordinator" sikrer, at undersøgelserne bliver udført hurtigt. For eksempel ved at få gennemført flere undersøgelser samme dag. Dertil har afdelingen fælles ambulatorier med nyreafdelingen, hvor reumatologen og nefrologen ser patienten sammen.*
- *Der findes rigtig mange andre eksempler i regionerne på tværfaglige samarbejder om patienter med komplekse autoimmune sygdomme. For eksempel afholdes der på Dermatologisk Afdeling på Sjællands Universitetshospital fælleskonferencer mellem dermatologer, reumatologer og gastroenterologer med fokus på patienter med symptomer fra flere organer og andre uafklarede problemstillinger.*

Danske Regioner gør samtidig opmærksom på, at behandlingen af komplicerede tilfælde af inflammatorisk tarmsygdom sker på regionsfunktionsniveau i henhold til

Sundhedsstyrelsens specialevejledning for Intern medicin: gastroenterologi og hepatologi. Sundhedsstyrelsen stiller blandt andet krav til, at der skal være samarbejde med andre relevante specialer på relevant specialiseringsniveau.”

Jeg kan henholde mig til oplysningerne fra Sundhedsstyrelsen og Danske Regioner og i øvrigt bemærke, at ovenstående ikke er udtryk for en udtømmende afdækning af området for patienter med autoimmune sygdomme.

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby / Laura Toftegaard Pedersen